

LUNDS UNIVERSITET

Medicinska fakulteten

Institutionen för hälsovetenskaper
Arbetsterapeutprogrammet

Examensarbete på kandidatnivå 15 hp
Våren 2018

Arbetslivet för vuxna med autismspektrumstörning

– En litteraturöversikt om arbetsterapeutiska interventioner

Författare: Cassandra Martinsson och Karolina Peterson

Handledare: Jenny Hultqvist

Lunds universitet
Medicinska fakulteten
Arbetsterapeutprogrammet
Box 157, 221 00 LUND

Arbetslivet för vuxna med autismspektrumstörning

- En litteraturöversikt om arbetsterapeutiska interventioner

Författare: Cassandra Martinsson och Karolina Peterson
Handledare: Jenny Hultqvist

Examensarbete på kandidatnivå
Våren 2018

Abstrakt

Bakgrund: Att vara en del av arbetslivet är något de flesta vuxna strävar efter men ändå har vuxna med autismspektrumstörning en hög arbetslöshet och låg sysselsättningsgrad. Få studier har undersökt vilka arbetsterapeutiska interventioner som främjar aktivitet i arbetslivet för vuxna med autismspektrumstörning.

Syfte: Syftet med denna litteraturstudie var att kartlägga och beskriva vilka arbetsterapeutiska interventioner som finns beskrivna i litteraturen för att främja aktivitet i arbetslivet för vuxna personer med autismspektrumstörning.

Metod: En litteraturstudie genomfördes där tio artiklar från databaserna MEDLINE, CINAHL och PsycINFO analyserades med en riktad innehållsanalys utifrån processmodellen OTIPM och dess modeller för intervention.

Resultat: Resultatet visar att de mest förekommande interventionerna var aktivitetsträning och kompensatoriska hjälpmedel. Möjliggörande faktorer för arbete så som stödjande miljöer och kunskap kring autismspektrumstörning på arbetsplatsen framkom i resultatet.

Konklusion: Med arbetslivsinriktade interventioner ökar sannolikheten att erhålla och behålla en anställning för vuxna med autismspektrumstörning. Dessutom framkom det att arbetsgivarna var nöjda och en ökad livskvalitet kan ses hos arbetstagaren. Detta visar på de stora vinsterna av att anställa vuxna med autismspektrumstörning.

Nyckelord

Autismspektrumtillstånd, anställning, arbetsplats

Lunds universitet Medicinska fakulteten, Arbetsterapeutprogrammet
Box 157, 221 00 LUND

Working Life for Adults with Autism Spectrum Disorder

- a Literature Review on Occupational Therapy Interventions

Authors: Cassandra Martinsson and Karolina Peterson
Supervisor: Jenny Hultqvist

Bachelor thesis
Spring 2018

Abstract

Background: Being a part of the working life is something most adults aim for, yet adults with autism spectrum disorder have high unemployment rates. Few studies have investigated which occupational therapy interventions that promote working life for adults with autism spectrum disorder.

Aim: The aim of this study was to examine and describe occupational therapy interventions that are described in the literature to improve participation in working life for adults with autism spectrum disorder.

Methods: A literature review was conducted where ten articles from the databases MEDLINE, CINAHL and PsycINFO were analyzed. The result is presented based on the OTIPM and its intervention models.

Results: The results show that the most frequent interventions used are occupational skills training and compensatory aids such as assistive technology in working life for adults with autism spectrum disorder.

Conclusion: Occupational therapy interventions in working life increases the possibilities of obtaining and retaining an employment for adults with autism spectrum disorder. In addition, it was found that employers were satisfied and an increased quality of life can be seen by the employee. This shows the great benefits of employing adults with autism spectrum disorder.

Keywords

Autistic disorder, employment, workplace, vocational rehabilitation

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till den mycket engagerade och stöttande handledaren Jenny Hultqvist som har handlett oss genom kandidatuppsatsen!

Innehållsförteckning

Förord	1
Inledning	1
Bakgrund.....	2
Människan i aktivitet	2
Autismspektrumstörning	4
Autismspektrumstörning och arbetsliv	6
Autismspektrumstörning och arbetsterapeutisk intervention	8
Problemformulering	9
Syfte.....	10
Metod	10
Design	10
Datainsamling.....	10
Urval.....	11
Dataanalys	11
Forskningsetiska överväganden	12
Resultat	12
Modell för kompensation.....	14
Modell för aktivitetsträning	15
Modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner	16
Pedagogisk modell	17
Möjliggörande av arbete	17
Diskussion.....	18
Resultatdiskussion.....	18
Metoddiskussion.....	21
Behov av ny forskning	23
Konklusion.....	24
Referenslista	25
Bilaga 1 (3).....	30
Bilaga 2 (3).....	32
Bilaga 3 (3).....	33

Inledning

Arbetsterapi grundar sig på antaganden om att människan är aktiv och utvecklingsbar, att människan kan påverka sin hälsa genom aktivitet och delaktighet samt att hälsa kräver en balans mellan aktivitet och vila (Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter, 2005). Arbetsterapeuten ska bedöma behov av och skapa förutsättningar för arbetsterapeutiska åtgärder och främja förmåga till aktivitet och delaktighet. Arbetsterapeuten har även skyldighet att bidra med kunskap till allmänhet och samhällliga institutioner i frågor som rör arbetsterapi (Förbundet Sveriges arbetsterapeuter, 2005). I FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna står det i artikel 23 att "var och en har rätt till arbete, fritt val av sysselsättning, rättvisa och tillfredsställande arbetsförhållanden samt till skydd mot arbetslöshet" (Förenta Nationerna, 2008, s.8).

Målsättningen med Lagen om Stöd och Service (LSS; SFS 1993:387) är att främja jämlikhet i levnadsvillkor samt att främja full delaktighet i samhällslivet för bland annat de personer som har utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. Dessa funktionsnedsättningar förorsakar betydande svårigheter i det dagliga livet och därför har dessa personer behov av stöd eller service. LSS hör ihop med de mänskliga rättigheterna eftersom att målet med LSS är att skapa möjligheter för individen att leva som alla andra (SFS 1993:387). Socialstyrelsen (2016) menar att Daglig verksamhet är den vanligaste insatsen enligt LSS för personer med funktionsnedsättning och 87 procent av de som har insatser enligt LSS har det på grund av en utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd (Socialstyrelsen, 2016). Endast ett fåtal av alla personer som är beviljade Daglig verksamhet har en individuell placering på en ordinarie arbetsplats. Insatsen Daglig verksamhet ska sträva efter att personen ska kunna komma ut på arbetsmarknaden men övergången från Daglig verksamhet till ett avlönat arbete är däremot sällsynt (Socialstyrelsen, 2008). Författarna har inte hittat någon statistik på hur många vuxna personer med autismspektrumstörning som inte beviljats daglig verksamhet och samtidigt inte har möjlighet till ett arbete på den vanliga arbetsmarknaden. Enligt Idring, Rai, Dal, Dalman, Sturm, Zander, Lee, Serlachius och Magnusson (2012) har förekomsten av autismspektrumstörning stigit kraftigt under de två senaste decennierna. Förändringar i diagnostisering och bredare erkännande av diagnosen kan inte enbart förklara ökningen och en

sann ökning av incidensen kan inte uteslutas. Forskning har visat att det finns en ärftlig faktor för autismspektrumstörning men att miljöfaktorer kan vara en bakomliggande orsak till diagnosen. Bejerot (2016) skriver att för personer med autismspektrumdiagnos är sysslöshet, isolering och brist på struktur oftast nedbrytande. En meningsfull vardag med passande arbete eller studier är därför mycket viktigt för målgruppen (Bejerot, 2016).

Bakgrund

Människan i aktivitet

I den arbetsterapeutiska modellen Model of Human Occupation (MOHO) (Kielhofner, 2012a) beskrivs hur faktorer hos individen, i miljön och i själva aktiviteten påverkar individens möjligheter att kunna utföra aktiviteter. Enligt Kielhofner (2012a) kan människan ses genom tre dimensioner; viljekraft, vanebildning och utförandekapacitet. Med viljekraft menas motivation till aktivitet. Viljekraft kan sammanfattas som de tankar och känslor vi har om oss själva och därmed uppfattningen om den egna förmågan, värderingar och intressen (Kielhofner, 2012a). Vanebildning avser de halvautomatiska beteendemönster som samspelar med tidsbundna, fysiska och sociala närmiljöer. Kielhofner (2012a) menar även att med hjälp av vanebildning kan vi känna igen tidsramar, fysiska världar samt sociala mönster och därigenom handla på ett konsekvent sätt i välkända miljöer och situationer. Roller kan definieras som ett införlivande av en definierad position med en jämförbar samling attityder och beteenden (Kielhofner, 2012a). Människan har oftast flera roller som exempelvis arbetstagare, make/maka och förälder. Kielhofner (2012a) skriver att den tredje dimensionen av människan är utförandekapacitet, med detta begrepp menas förmågan att utföra aktiviteter baserat på objektiva fysiska faktorer, mentala faktorer och den subjektiva upplevelsen.

“Miljön kan definieras som de fysiska, sociala, kulturella, ekonomiska och politiska särdragen i vår omgivning som påverkar vår motivation, organisation och utförande av en aktivitet” (Kielhofner, 2012b s. 86). I de olika kontexterna kommer människan i kontakt med fysiska rum, föremål, människor, förväntningar samt möjligheter att göra saker. I miljön finns både resurser

och begränsningar som påverkar en individs handlande. Kielhofner (2012b) skriver att några exempel på resurser i miljön är verktyg, instruktioner och uppmuntran från familj, vänner och arbetskollaborer. Begränsningar i miljön kan vara trappor och murar men även andra människors förväntningar och sociala normer. Miljöns inverkan på individen är ett resultat av interaktion mellan individens unika egenskaper och egenskaperna i miljön. En miljö som utmanar en individs kapacitet brukar maximera utförandet medan en miljö som har allt för höga krav kan leda till oro och känsla av hopplöshet hos individen (Kielhofner, 2012b).

Kielhofner (2012c) skriver att aktivitet kan beskrivas på tre nivåer vilka är delaktighet, utförande och färdighet. Delaktighet innebär engagemang i en aktivitet som till exempel arbete, lek eller aktiviteter i dagliga livet, vilket är en del av ett sociokulturellt sammanhang som är en nödvändighet för vårt välbefinnande. Nivån ”utförande av aktivitet” syftar till utförandet av en aktivitetsform som påverkas i hög grad av miljön. Den tredje nivån, vilken är färdighet är observerbara, målinriktade handlingar som en människa tillämpar vid utförandet av en aktivitet (Kielhofner, 2012c). Enligt Erlandsson och Persson (2014) utgör arbetsaktiviteter aktiviteter som är ett måste för direkt och indirekt uppehälle. Ett typexempel på en arbetsaktivitet är att utföra ett arbete som anställd och tjäna pengar till sig och sin familj. Arbete har stor betydelse för en persons upplevelse av identitet och kompetens, särskilt i västvärldens kultur (Erlandsson & Persson, 2014).

I MOHO beskrivs nyckelbegreppet produktivitet (work) som aktiviteter som förmedlar tjänster eller produkter till andra. Det kan exempelvis vara kunskap, hjälp och informationsutbyte (Kielhofner, 2012d). Enligt Kielhofner, Braveman, Baron, Fisher, Hammel och Littleton (1999) finns det fyra faktorer som påverkar individens arbetsutförande vilket är hur viljekraft, vanebildning, utförandekapacitet och miljön interagerar med varandra. Det kan inte enbart vara enstaka faktorer som gör att en individ misslyckas med sitt arbete eller arbetsuppgifter, för att förstå hur en individ utför och upplever sitt arbete ska hela bilden ses över, alltså alla de fyra faktorerna (Kielhofner et al., 1999). Lee och Kielhofner (2010) menar att personer med funktionsnedsättningar möter en rad olika hinder i arbetet och är därför underrepresenterade på arbetsmarknaden. Att stödja personer i arbetslivet är en viktig del av arbetsterapi. Arbetsterapeuter har ett brett utbud av stödjande insatser på arbetsmarknaden men specifik

evidens avseende arbetsterapi inom arbetslivet är däremot begränsad (Lee & Kielhofner, 2010). Att individer stängs ute från att delta i meningsfulla aktiviteter i samhället kan enligt Stadnyk, Townsend och Wilcock (2014) benämnas som aktivitetsorättvisa. Aktivitetsorättvisa kan även innebära att det finns en orättvisa mellan individer. Exempelvis kan en individ i samhället ha alldeles för mycket aktivitet i sin vardag som arbete, medan andra individer är arbetslösa och har för lite aktivitet i vardagen. Aktivitetsrättvisa är viktigt för att varje individ i samhället ska uppleva att de har en god hälsa som skapas genom deltagande i meningsfulla aktiviteter. Att personer med funktionsnedsättningar får delta i meningsfulla aktiviteter, vilket för en del individer innebär deltagande i arbetslivet, är nödvändigt för att uppleva god hälsa (Stadnyk et al., 2014).

Conse, Lundin och Magnusson (2012) beskriver att ett arbete kan ge ökad livskvalité, speciellt om det är ett arbete som individen trivs med samt klarar av. Att ha ett arbete, vare sig det är volontärarbete, individanpassat stöd till arbete eller att ha arbetslivserfarenhet av någon annan form menar Goodman och Locke (2009) främjar att individen integreras socialt. Goodman och Locke (2009) menar även att ha ett arbete ger individen förmågan att få dagliga vanor och rutiner samt att erhålla en lön. Leufstadius och Argentzell (2010) menar att ett arbete är något som många strävar efter i vardagen. Genom att individen arbetar får den en viss betydelse i samhället, samt ger det individen möjlighet till att försörja sig själv och sin familj. Att ingå i en gemenskap på sin arbetsplats har visat sig vara en meningsfull aspekt för personer med psykosociala svårigheter (Leufstadius & Argentzell, 2010). Därför anser författarna att den här studien är viktig att göra, just för att arbetsaktiviteter spelar en stor roll i människors vardagliga liv och att det är något som många människor strävar efter.

Autismspektrumstörning

Gillberg (2016) skriver att diagnoskriterierna för autismspektrumstörning enligt DSM-5 är A) Varaktiga brister i förmågan till social kommunikation och social interaktion som visar sig i ett flertal olika sammanhang. B) Begränsade, repetitiva mönster i beteende, intressen eller aktiviteter. C) Symtomen måste ha förelegat under den tidiga utvecklingsperioden i livet. D) Symtomen orsakar kliniskt signifikant nedsättning av nuvarande förmåga. E) Symtomen

förklaras inte bättre med intellektuell funktionsnedsättning eller globalt försenad psykisk utveckling (Gillberg, 2016).

Autismspektrumstörningar (ASD) består av en rad olika nedsättningar inklusive Asperger syndrom (AS), Pervasive Developmental Disorder (PDD) och autism (Fahed, Khoury & Mishara, 2014). Liu, Zhang, Rodzinka-Pasko och Li (2016) skriver att enligt de senaste rapporterna är den globala incidensen för autismspektrumstörning runt 6,2-7%. Vilka faktorer som ligger bakom autismspektrumstörning har inte kunnat fastställas, men genetiska faktorer och miljöfaktorer eller en kombination av dessa tros spela en viktig roll. Forskning visar att olika siffror gällande prevalens och diagnostiseringen kan skilja sig åt mellan olika kulturer och har förändrats över tid Liu et al. (2016). Gillberg (2016) skriver att autismspektrumstörningar kan ses hos ungefär två till fyra per 1000 födda. I Sverige finns mer än 5000 barn, unga och vuxna med autismspektrumstörning. Enligt Knorrning (2012) har den senaste forskningen visat att autism och Aspergers syndrom tillhör samma spektrum av tillstånd. Det som skiljer sig är begåvning och utveckling och därför slås de två diagnoserna ihop och benämns som autismspektrumstörning (Knorrning, 2012). Wing (2012) skriver att personer med autismspektrumstörning kan tänkas vara en växande grupp i samhället. Det finns olika teorier om varför det är så men än har ingen studie kunnat styrka detta. Ökandet av gruppen kan bero på att definitionen på autismspektrumstörning har blivit bredare sedan den ursprungliga definitionen menar Wing (2012). Under de senaste åren har de personer inom vården som träffar barn med funktionsnedsättningar blivit mer medvetna om autismspektrumstörning. Det kan också bero på att förr placerades dessa barn på institutioner jämfört med idag när barn träffar vanliga barnläkare och annan vårdpersonal (Wing, 2012).

Lundin och Möller (2012) skriver att vid autismspektrumstörning förekommer kognitiva funktionsnedsättningar gällande exekutiva funktioner och uppmärksamhet, central koherens, abstrakt tänkande, kroppsuppfattning och stresstålighet, minne samt theory of mind. Det innebär svårigheter att förstå att andra människor tänker samt att andra människor har känslor och känner på ett annorlunda sätt än vad de med autismspektrumstörning gör (Lundin & Möller, 2012). De skriver även att central koherens innebär att kunna tolka känslomässiga och sociala sammanhang. Att ha kognitiva nedsättningar gällande exekutiva funktioner innebär en

nedsättning i förmågan att bearbeta och/eller planera händelser och intryck. Det innebär också svårigheter att tillägna sig ett vardagligt och automatiskt handlingsmönster (Lundin & Möller, 2012). Oförberedda och oförutsägbara situationer leder till stress och rädsla som exempelvis överraskningar och ändringar i överenskommelser. Överkänslig perception hos personer med autismspektrumstörning kan göra att exempelvis en parfymdoft, klapp på axeln eller starkt dagsljus kan upplevas allt från obehagligt till outhärdligt (Lundin & Möller, 2012). Övriga problem som kan ses vid autismspektrumstörning är sömnstörning, långsamhet samt överdriven noggrannhet. Bejerot (2016) skriver att motivationen för aktiviteter som intresserar tycks vara hög exempelvis vid specialintressen men i övriga aktiviteter låg. Specialintressen kan vara en väg för yrkeskarriär (Bejerot, 2016). Enligt Chen, Bundy, Cordier, Chien och Einfeld (2016) rapporterar majoriteten av ungdomar och vuxna med autismspektrumstörning om social isolering och negativa erfarenheter i samband med sociala situationer vilket i sin tur kan leda till social ångest och undvikande av sociala situationer. Enligt Gillberg och Peeters (2002) har personer med autismspektrumstörning stora svårigheter med de sociala färdigheterna. Särskilt gällande aktiviteter där människan improviserar mycket eftersom personer med autismspektrumstörning ofta är bundna till rutiner och vanor. Enligt Chen et al. (2016) finns ett uttryckt intresse för sociala interaktioner och den sociala isoleringen är inte alltid självvald.

Autismspektrumstörning och arbetsliv

Enligt Nord, Stancliffe, Nye-Lengerman och Hewitt (2016) spelar en anställning en avgörande roll för socialt, emotionellt och ekonomiskt välbefinnande för personer med autismspektrumstörning. Dock står många vuxna med autismspektrumstörning inför utmaningar i arbetslivet. Trots olika sätt att stödja människor för att hitta och behålla ett jobb förblir majoriteten av vuxna med autismspektrumstörning arbetslösa (Nord et al., 2016). Gillberg och Peeters (2002) menar att en person med autismspektrumstörning behöver hjälp med information som är tydlig gällande arbetsuppgifter och slutprodukten. För dem som har en anställning är underbetalning vanligt och inkomsten är ofta under gränsen för fattigdom (Nord et al., 2016).

Wing (2012) menar att i vilken utsträckning en vuxen med autismspektrumstörning kan ha ett arbete har att göra med hur beroende personen är av andra. Att ha en regelbunden, daglig

sysselsättning när gymnasieskolan är slut är viktigt för vuxna med autismspektrumstörning. För att arbetet ska passa individens förmåga, är intresse för arbete nödvändigt och arbetsmiljön bör vara lugn och rofylld. Ett tydligt, visuellt schema som är strukturerat bör finnas. Wing (2012) skriver vidare att för vuxna med högfungerande autism är det viktigt att arbetsgivaren tar till vara på speciella kunskaper, är medkännande och insatt i individens situation, det är även viktigt att arbetskamraterna är toleranta. De brister som autismspektrumstörning för med sig kräver gott samarbete på arbetsplatsen. Detaljer kring lunch, omklädningsrum och toalett bör genomgå. När en person med autismspektrumstörning lärt sig hur arbetsplatsen fungerar är den oftast uppskattad på arbetsplatsen och eftersträvar noggrannhet och ärlighet (Wing, 2012).

Ohl, Sheff, Little, Nguyen, Paskor och Zanjirian (2017) skriver att svårigheter på arbetsplatsen för personer med autismspektrumstörning kan härledas till arbetsmiljöns sociala krav snarare än arbetsuppgifterna. Personliga faktorer och symptom förknippade med autismspektrumstörning påverkar en anställning negativt. Begränsningar i den kognitiva förmågan är det enda som signifikant har visat sig vara ett hinder. Övriga faktorer som försvårar en anställning i samband med autismspektrumstörning är till viss del svårighetsgrad av funktionsnedsättningen, samsjuklighet med psykiatriska sjukdomar, tal- och språkförmåga, maladaptivt beteende och sociala svårigheter. Att organisera sitt arbete och svårigheter med interaktion är också känt för att påverka anställningen (Ohl et al., 2017).

Arbetsterapeutisk intervention

Fisher (2009) beskriver OTIPM som står för Occupational Therapy Intervention Process Model. Den grundar sig i den teoretiska arbetsterapeutiska modellen Model of Human Occupation som skapar en struktur för arbetsterapeuten för den ska kunna interagera teori, bedömning och interventioner i praktiken. Det är en problemlösningsprocess som arbetsterapeuten kan använda sig av vid bedömning av klienten samt för att planera och genomföra arbetsterapeutiska aktiviteter för att sedan kunna möjliggöra utförande av aktiviteter och uppgifter hos klienten (Fisher, 2009). I OTIPM finns det fyra olika modeller för intervention vilka är modell för kompensation, modell för aktivitetsträning, modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner samt pedagogisk modell. Den första modellen är modell för kompensation

menas att arbetsterapeuten tillsammans med klienten försöker hitta anpassade metoder i utförande i en aktivitet, anpassad utrustning samt tekniska hjälpmedel. Den andra modellen är modell för aktivitetsträning innebär att arbetsterapeuten tillsammans med klienten utför aktiviteter för att få tillbaka eller utveckla aktivitetsförmågan hos klienten. Den tredje är modellen för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner vilket innebär att återfå och utveckla personliga faktorer och kroppsfunktioner. Den sista är den pedagogiska modellen vilket är aktivitetsbaserade undervisningsprogram i form av föreläsningar och workshops (Fisher, 2009).

Autismspektrumstörning och arbetsterapeutisk intervention

En funktionsnedsättning behöver inte förhindra delaktighet i aktivitet men den kan förändra och framförallt främja delaktigheten om det finns stöd i miljön och om människan har möjlighet att göra viljestämmda val (Kielhofner, 2012c). Tanner, Hand, O'Toole och Lane (2015) har i en studie sammanställt arbetsterapeutiska interventioner för personer med autismspektrumstörning och analyserat effekten av de olika interventionerna. Fyndet delades in i fyra huvudkategorier vilka var sociala färdigheter, social kommunikation, lek och fritid samt begränsade och repetitiva beteenden. Interventioner i kategorin sociala färdigheter var bland annat gruppinterventioner med fokus på att förbättra sociala färdigheter, öka positiva interaktioner och minska negativa interaktioner. I kategorin social kommunikation fanns interventioner för imitationsträning vilket omfattar interventioner som är inriktade på att förbättra imitationsförmåga för social kommunikation. Tanner et al. (2015) skriver vidare att interventioner riktade mot lek och fritid innebär att hitta stödjande strategier som inkluderar miljömässigt- och socialt stöd för att förbättra social initiering, turtagning och lek i grupp. Interventioner gällande begränsade och repetitiva beteenden finns det bevis på att interventioner som involverar fysisk aktivitet kan vara till nytta för att minska begränsat och repetitivt beteende hos personer med autismspektrumstörning (Tanner et al., 2015).

Aktivitetsträning enligt ett genomarbetat program med tydliggörande pedagogik kan ge stora vinster gällande ADL-funktioner, beteende och allmänt välbefinnande (Gillberg, 2016). Denna typ av intervention kan kopplas till både modell för kompensation och modell för

aktivitetsträning (Fisher, 2009). Andra exempel på kompensatorisk modell är att arbetsterapeuten kan förskriva tidshjälpmiddel och tyngdtäcken som kan förbättra sömnen. Bejerot (2016) skriver att scheman, minnesstöd och fungerande rutiner kan utarbetas vilka också kan placeras in under en kompensatorisk modell (Fisher, 2009). Arbetsterapeuten kan också hjälpa till med arbetsanpassning (Bejerot, 2016).

Problemformulering

Pfeiffer, Braun, Kinnealey, Matczaka och Polatajko (2017) skriver att personer med autismspektrumstörning har en hög arbetslöshet och att anställningsgraden är mycket låg. Vuxna med autismspektrumstörning som fått arbetslivsinriktade interventioner har större sannolikhet att erhålla en anställning. Pfeiffer et al. (2017) beskriver att attityder i arbetsmiljön påverkar arbetet och arbetstillfredsställelsen. Känslan av att accepteras på arbetsplatsen är direkt kopplad till positiv självuppfattning och livstillfredsställelse hos vuxna med funktionsnedsättningar. Fler studier behövs för att förstå miljöns påverkan på arbetet och för att identifiera effektiva interventioner för att förbättra relationen mellan person och miljö i arbetslivet (Pfeiffer et al., 2017). Eftersom diagnosen autismspektrumstörning är relativt ny är kunskap om övergången från skolbaserade interventioner till interventioner i vuxenlivet angeläget. Det finns bevis på att effektiva strategier ökar deltagandet i arbetslivet för personer med autismspektrumstörning. Detta kan till exempel vara praktikplatser och arbetssimulering samt användning av hjälpmedel (Smith, Atmatzidis, Capogreco, Lloyd-Randolfi & Seman, 2017). Fler studier om arbetslivsinriktade interventioner skulle stödja vuxna med autismspektrumstörning att erhålla och behålla en anställning men den forskningen försenas till förmån för forskning om skolinterventioner för barn med autismspektrumstörning (Wehman, Brooke, Brooke, Ham, Schall, McDonough, Lau, Seward & Avellone, 2016). Samhällets krav ökar och fler står utanför arbetsmarknaden vilket gör det viktigt att kartlägga vilka arbetsterapeutiska interventioner som finns för att främja delaktighet i arbetslivet för vuxna personer med autismspektrumstörning. Med tanke på detta vill författarna kartlägga vilka arbetsterapeutiska interventioner som finns för vuxna med autismspektrumstörning i arbetslivet.

Syfte

Syftet är att kartlägga och beskriva vilka arbetsterapeutiska interventioner som används för att främja aktivitet och delaktighet i arbetslivet för vuxna personer med autismspektrumstörning.

Metod

Design

Metoden för studien var en litteraturöversikt med deduktiv ansats grundad på vetenskapliga artiklar (Kristensson, 2014). Artiklarna var av både kvalitativ och kvantitativ karaktär, där en kvalitativ forskning beskriver personers upplevelser medan kvantitativ forskning fokuserar på mätbara resultat i form av likheter, skillnader och samband (Kristensson, 2014). Författarna har sökt efter artiklar i olika databaser för vetenskapliga artiklar.

Datainsamling

Databaserna som använts är de som är relevanta för ämnet. Forsberg och Wengström (2016) menar att de databaserna som är relevanta inom hälso-och sjukvård är CINAHL (vilken fokuserar på omvårdnad, fysioterapi och arbetsterapi) och MEDLINE/PUBMED (vilken fokuserar på omvårdnad, medicin och odontologi). Författarna valde även att söka i databasen PsycINFO (vilken inriktar sig på psykologi och omvårdnad) eftersom diagnosgruppen som uppsatsen berör är inom det neuropsykiatriska fältet. Metoden som författarna valde till datainsamling beskrivs i Kristensson (2014). Sökorden som användes i de tre databaserna var: *“occupational therapy” AND employment OR vocational rehabilitation OR work OR workplace AND “autistic disorder” OR autism spectrum disorder OR autism spectrum disorders OR Asperger disorder*. Resultatet från de olika databaserna redovisas i ett sökschema utifrån antal träffar i första stadiet i bilaga 2 (3) och sedan resultat av antal artiklar med inklusions- och exklusionskriterier i andra stadiet i bilaga 3 (3).

Urval

Författarna har fokuserat på de vetenskapliga artiklarna som beskriver forskningen kring arbetsterapeutiska interventioner och arbetslivet för vuxna med autismspektrumstörning. Urvalet i litteraturstudien har följts enligt urvalsprocessen som beskrivs i Kristensson (2014). Alla artiklar som inkluderats i resultatet har hämtats från de databaser som Medicinska fakulteten på Lunds Universitet abonnerar på.

Genom att ändra de olika ämnesorden gav artikelsökningen ett så brett resultat som möjligt. De inklusionskriterier som har valts för litteraturstudien var att artiklarna skulle vara publicerade mellan 2008 och 2018 samt att artiklarna skulle vara skrivna på engelska. Artiklarna skulle även vara vetenskapligt granskade, vara publicerade i vetenskapliga tidskrifter och vara originalartiklar. Att artiklarna hade tillräcklig hög kvalitet enligt Kristensson (2014) var ytterligare ett inklusionskriterie för denna litteraturstudie. Författarna har även valt artiklar med både kvalitativa och kvantitativa studier. Exklusionskriterierna för litteratursökningen var artiklar som inte var "peer-review" samt artiklar som var systematiska litteraturstudier, även kallade "reviews" och även artiklar som inte var originalartiklar (Kristensson, 2014). En sammanställning över sökschema i artikelsökningen finns i tabell 2-4 bilaga 1 (3).

Dataanalys

Kristensson (2014) beskriver att det första steget i att granska artiklar är att läsa abstracts. Författarna gjorde detta och tog manuellt bort de artiklar som uppfyllde exklusionskriterierna samt de abstracts som inte var relevanta för studiens syfte. Dubbletter som uppstått i resultatet från alla tre databaser togs även bort. Därefter lästes artiklarna i fulltext av båda författarna var för sig och artiklar som inte var relevanta för studiens syfte exkluderades, ses i Tabell 5, bilaga 2(3). Ett schema över evidensnivå (Oxford Centre for Evidence-based Medicine, 2018) och kvalitetsgranskning av de slutgiltiga artiklarna till litteraturstudien redovisas i bilaga 3(3). Granskning av artiklar gjordes utifrån mall för artikelgranskning enligt Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SBU. Begrepp inom befintlig teori har använts som ett filter för att fokusera analysen, en riktad innehållsanalys, vilket är en form av manifest innehållsanalys

(Hsieh & Shannon, 2005). Författarna har valt att utgå från OTIPM för att fokusera analysen. Begrepp är tagna från OTIPM för att koda under analysens gång. OTIPM valdes eftersom den beskriver vilka modeller för arbetsterapeutiska interventioner som finns (Fisher, 2009). De olika modellerna för intervention är:

- A) *Modell för kompensation*
- B) *Modell för aktivitetsträning*
- C) *Modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner*
- D) *Pedagogisk modell*

Forskningsetiska överväganden

Författarna har under insamlingens gång tagit hänsyn till etiska överväganden i de vetenskapliga artiklarna såsom att studierna i artiklarna har gått till på ett etiskt sätt samt att samtliga artiklar har publicerats i vetenskapliga tidskrifter. Den information som tillhandahållits har studerats väl och alla resultat som ingår i litteraturstudien har inkluderats och redovisats (Kristensson, 2014). De slutgiltiga artiklarna som sedan valdes ut har alla blivit etiskt godkända och samtliga har publicerats i vetenskapliga tidskrifter.

Resultat

En sammanställning av de granskade artiklarna kan ses i tabell 6 i bilaga 3(3). De tio utvalda och granskade artiklarna fördelades i åtta kvantitativa och två kvalitativa och artiklarnas evidensnivå granskades utifrån (Oxford Centre for Evidence-based Medicine, 2018). Tio av tio granskade artiklar visade på etiska övervägande. Studierna har genomförts i USA, Australien, Israel, Japan, Taiwan, Schweiz och Kina mellan år 2010 och år 2017. Urvalet i studierna har bestått av vuxna personer med autismspektrumstörning. I några av de granskade studierna har personer med flera funktionsnedsättningar utöver autismspektrumstörning inkluderats, exempelvis Cerebral pares och Downs syndrom vilket författarna till den här studien tar i beaktande. Resultaten i artiklarna

har granskats utifrån de fyra modellerna för intervention i OTIPM (Fisher, 2009) och en översikt presenteras i Tabell 1.

Tabell 1. Åskådliggörande av vilka interventioner som beskrivits i litteraturen.

Artikel	A) Modell för kompensation	B) Modell för aktivitetsträning	C) Modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner	D) Pedagogisk modell	Möjliggörande av arbete
1		x			
2					x
3		x			
4		x			
5					x
6	x	x			
7	x	x			
8	x	x			
9					x
10			x		

De interventioner som författarna har funnit i litteraturen är visuellt bildspråk och Apple Ipad Touch som kompensatoriska hjälpmedel. Vidare har författarna funnit aktivitetsträning på arbetsplats som en vanligt förekommande intervention. Författarna har funnit att användning av bedömningsinstrument för att se hur personliga faktorer och kroppsfunktioner har förbättrats av till exempel aktivitetsträning. Författarna fann tre artiklar vilka inte hade någon arbetsterapeutisk intervention, men som kan ses som möjliggörande för arbete. Dessa tre artiklar beskriver framgångsrika faktorer för anställning, vikten av att socialiseras i stödjande miljöer och arbetsgivarens perspektiv på att anställa person med autismspektrumstörning.

Modell för kompensation

Precin (2010) beskriver en fallstudie gällande visuellt bildspråk där en arbetstagare med autismspektrumstörning på en pizzeria hade svårigheter att organisera, planera och gå vidare till nästa arbetsuppgift. Arbetstagaren låg i riskzonen att bli uppsagd på grund av oförmåga att utföra arbetsuppgifterna. Arbetsterapeuten tog sex fotografier av de olika stegen i processen för att göra en pizza. Arbetstagaren fick sedan träna i aktiviteten att göra en pizza med hjälp av fotografierna. Förmågan att utföra arbetsuppgifterna och arbetstagarens självständighet förbättrades.

Gentry, Lau, Molinelli, Fallen och Kriner (2012) beskriver tre fallstudier om hur Apple iPod Touch kan stötta personer med autismspektrumstörning i arbetslivet. Apple iPod Touch är en handdator i fickstorlek. Forskare har sedan lanseringen undersökt hur Apple iPod Touch skulle kunna användas som ett tekniskt hjälpmedel med tanke på dess stödjande funktioner som kartor, alarm och kalender. Före interventionen användes instruktioner och steg-för-steg listor i pappersform som stöd på arbetet med nära tillsyn av en handledare. Apple iPod Touch introducerades för de tre arbetstagarna och de fick träna i aktivitet med sin Apple iPod Touch. Sex veckor efter att Apple iPod Touch introducerades för arbetstagaren i den första fallstudien var arbetstagaren mer självständig och kunde framgångsrikt sköta sitt arbete utan behov av nära tillsyn. Arbetstagarens ångest och oro reducerades. Den andra fallstudien utvärderades efter att arbetstagaren använt sin Apple iPod Touch i sex månader. Även här kunde arbetstagaren utföra sitt arbete framgångsrikt och självständigt. Den tredje fallstudien beskriver ett resultat med ett förbättrat utförande av arbetet, minskat utmanande beteende samt en markant minskning av samtal till handledaren. Funktioner i Apple iPod Touch som användes av deltagarna var bland annat schemafunktion, anteckningsfunktion vilken beskriver en uppgift steg för steg samt alarmfunktion för att påminna om att gå vidare till nästa arbetsuppgift.

Gentry, Kriner, Sima, McDonough, och Wehman (2015) beskriver en jämförelsestudie med två grupper som skulle påbörja arbetsplatsträning med hjälp av en jobbcoach. I den första kontrollgruppen fick deltagarna en Apple iPod Touch som ett tekniskt hjälpmedel vid arbetsplatsträningens början och deltagarna i den andra kontrollgruppen fick en Apple iPod Touch efter 12 veckor. Deltagarna i studien tränade på att genomföra sin arbetsplatsträning med

Apple iPod Touch. Syftet med studien var att undersöka om det fanns en skillnad i hur många timmar jobbcoachen arbetade med gruppen som fått en Apple iPod Touch vid början och gruppen som fick den efter tolv veckor. Mätningen av antalet timmar fortsatte efter 12, 16, 20 samt 24 veckor. I resultatet fann Gentry et al. (2015) att Apple iPod Touch reducerade behovet av mänskligt stöd på arbetsplatsen utan att påverka utförandet av arbetet. Funktioner i Apple iPod Touch som användes av deltagarna var bland annat påminnelse om arbetsuppgift, att-göra-lista samt uppmanande bilder. I gruppen som fick det tekniska hjälpmedlet från början arbetade jobbcoacherna färre antal timmar än den senare gruppen. Deltagare som bodde med sina föräldrar spenderade mindre tid med sin jobbcoach och deltagare med stort behov av stöd fick mer hjälp av sin jobbcoach. Efter de första tolv veckorna var skillnaden i antal timmar av stöd i gruppen som fick det tekniska hjälpmedlet från början 47,8 h i jämfört med 74,7h i den senare gruppen.

Modell för aktivitetsträning

Lin, Yu och Yu (2012) beskriver syftet i sin studie att undersöka resultatet av att vara självständig relaterat till att ha en anställning för personer med autismspektrumstörning. 11 deltagare av 81 hade en anställning varav tre av deltagarna hade fått sin anställning genom aktivitetsträning på arbetsplatsen och fyra av de 81 deltagarna studerade på högskola. Lin et al. (2012) skriver att resultatet visade att de 11 deltagarna som hade en anställning samt de fyra som studerade hade en signifikant högre nivå av självständighet än de resterande 66 deltagarna som inte hade något arbete eller studier, dock var det ingen betydande skillnad gällande aktiviteter i P-ADL.

Syftet med studien av Arikawa, Goto och Mineno (2013) var att få en överblick av vilket stöd arbetsterapeuter kan ge till personer med funktionsnedsättningar gällande arbete. Författarna beskriver i sitt resultat att deltagare A med autismspektrumstörning hade svårigheter att behålla ett arbete, men med hjälp av aktivitetsträning och olika strategier för att underlätta för deltagare A att utföra sina arbetsuppgifter, samt att tips och råd gällande sociala kontexter blev deltagaren sedan erbjuden ett arbete efter tre månaders aktivitetsträning på arbetsplatsen. Deltagare B med en intellektuell funktionsnedsättning fick även stöd av arbetsterapeuterna som gjorde en analys

för att sedan hitta ett arbete med passande arbetsuppgifter. Arbetsterapeuten gjorde visuella lättförståeliga instruktioner till deltagare B. Även detta fall ledde till en anställning i form av Supported employment, vilket inte är en fast anställning men leder till ett stabilare liv för deltagare B samt att arbetsgivaren får mer förståelse för personer med funktionsnedsättningar. Studiens resultat visar att arbetsterapeuten spelar en viktig roll gällande stöd för personer med funktionsnedsättning och deras plats i arbetslivet.

Liu, Wong, Chung, Kwok, Lam, Yuen, Arblaster och Kwan (2013) beskriver deras studie där deltagarna fick medverka i ett projekt gällande aktivitetsträning i en konstruerad arbetsmiljö. Resultatet visade att samtliga deltagare hade mer än 90 procent närvaro under de sex månaderna som projektet pågick. Genom att deltagarna fick träna på att arbeta utan krav från en arbetsgivare kunde en signifikant förbättring i deltagarnas sociala förmågor och arbetsförmåga ses. Betydande förbättring av arbetsförmåga och förmåga att anpassa sig på arbetsplatsen, samt att interagera och kommunicera med kollegor på arbetsplatsen kunde ses.

Modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner

Katz, Dejak och Gal (2015) har i sin studie undersökt hur ett arbete på arbetsmarknaden påverkar upplevelsen av livskvalitet hos personer med autismspektrumstörning. Att uppnå en framgångsrik anställning är en komplicerad process som omfattar olika steg: lärande av arbetsrelaterade färdigheter, utbildning av yrkesrelaterade sociala färdigheter, engagemang i en utvecklingsprocess före vuxen ålder samt en grundlig bedömning av den ungas sysselsättningsförmåga. Deltagarna i studien ingick i ett arbetsplatsprogram och genomgick en omfattande bedömning vilket inkluderade intervjuer, Autism Work Skill Questionnaire samt fyra arbetssimuleringar före anställningen påbörjades. Med hjälp av bedömningen placerades deltagarna på olika arbetsplatser och fick vid anställningens början samt efter tre, sex och nio månader fylla i Work Performance Evaluation och Quality of Life Questionnaire. Quality of Life Questionnaire mäter områden gällande anpassningsförmåga, självständighet, kompetens och tillfredsställelse. I resultatet fann författarna att nio månader efter påbörjat arbete hade alla områden förbättrats. Resultatet gällande kompetens ökade signifikant efter nio månader.

Pedagogisk modell

De artiklarna författarna har funnit beskrev inga interventioner som kan kopplas till den pedagogiska modellen.

Möjliggörande av arbete

I analysen framkom att det fanns tre artiklar som var relaterade till arbetsterapi men som inte kunde sorteras in i någon modell för intervention enligt OTIPM (Fisher, 2009).

Scott, Falkmer, Girdler och Falkmer (2015) har studerat framgångsrika faktorer för anställning för personer med autismspektrumstörning från både arbetstagarens och arbetsgivarens perspektiv. Bland arbetstagarna definierades tre faktorer för en framgångsrik anställning vilka var engagemang och delaktighet, motivation samt en strukturerad arbetsmiljö. Framgångsrika faktorer för arbetsgivargruppen som identifierades var; externt stöd, internt stöd samt att ge en möjlighet till anställning men med en viss förväntan på arbetstagarens förståelse för arbetet. I resultatet fann författarna av studien, att skillnader i att tolka förväntningarna på arbetet, kunskap om produktivitetskrav och stöd på arbetsplatsen kan förklara det missförstånd som påverkar möjligheten till att behålla ett arbete.

Krieger, Kinébanian, Prodinger och Heigl (2012) belyser vikten av att personer med autismspektrumstörning socialiseras i stödjande samt kulturella miljöer och att det är något som personer med autismspektrumstörning behöver tidigt i sin barndom. Deltagarna i studien berättade i intervjuerna att acceptans var viktigt i barndomen, att föräldrarna accepterade att de inte var som normala barn och behövde mer rum och tid för sig själva. Deltagarna berättade även att struktur gällande praktiska övningar var något som behövdes för att de skulle lära sig att utföra vissa aktiviteter i hushållet. Deltagarna i studien berättar även att få vara delaktig i sociala sammanhang var något som var viktigt för dem och att föräldrarna tillät dem att vara delaktiga när de var yngre.

Scott, Jacob, Hendrie, Parsons, Girdler, Falkmer och Falkmer (2017) beskriver i resultatet av sin studie att 45 procent av organisationerna anställde fler än en arbetstagare med autismspektrumstörning. 60 procent hade tidigare anställt en person med autismspektrumstörning och tre fjärdedelar hade anställt personer med autismspektrumstörning i två år eller mer. Arbetsgivarna såg generellt att det var positivt att ha personer med autismspektrumstörning som anställda. De beskriver att det positiva främst gällde att öka kunskap kring autismspektrumstörningar och att personerna fick känna sig inkluderade, samt att de anställda som hade autismspektrumstörning bidrog med ny kreativitet och positivt ökade arbetsmoralen på arbetsplatsen. I arbetsuppgifterna var även personer med autismspektrumstörning noga med detaljer och att vara i tid men att flexibiliteten var svårare för personer med autismspektrumstörning och att de behövde mer övervakning än personalen som inte hade autismspektrumstörning. Majoriteten av de organisationer och arbetsgivare som deltog i studien uppgav att kunde tänka sig att anställa fler personer med autismspektrumstörning.

Diskussion

Resultatet visar att det finns olika typer av arbetsterapeutiska interventioner för vuxna med autismspektrumstörning i arbetslivet beskrivna i litteraturen. De interventioner som var mest förekommande var modell för kompensation och modell för aktivitetsträning. Tre av artiklarna beskriver förutsättningar för att möjliggöra delaktighet i arbetslivet.

Resultatdiskussion

Resultat i studien som kan kopplas till modell för kompensation har likheter med tidigare forskning. Wing (2012) beskriver att ett tydligt visuellt schema är stödjande för arbetstagaren vilket också beskrivs i artiklarna där schema- och bildfunktioner i Apple iPod Touch användes. Skillnader i resultat och tidigare forskning kan härledas till fysiskt schema och schema i digital form. Fördelar med ett tekniskt hjälpmedel kan tänkas vara att hjälpmedlet innehåller fler funktioner som stöttar arbetstagaren genom påminnelser, arbetsbeskrivningar och bildfunktioner.

Gillberg (2016) skriver om modell för aktivitetsträning i form av träning enligt ett genomarbetat program som kan ge stora vinster gällande ADL-funktioner, beteende och allmänt välbefinnande. Aktivitetsträning beskrivs i litteraturen där deltagarna har tränat i att utföra arbetsuppgifter på en arbetsplats. Likheter som kan ses är träning i aktivitet, däremot skiljer sig aktivitetsformen genom att tidigare forskning fokuserat på aktiviteter i dagliga livet medan den nya forskningen fokuserar på aktiviteter i arbetslivet. Modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner beskrivs av Tanner et. al (2015) där interventioner för att förbättra sociala färdigheter, social kommunikation samt begränsade och repetitiva beteenden har studerats. Interventioner i form av förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner som beskrivs i litteraturen är hur ett arbete har förbättrat anpassningsförmåga, självständighet, kompetens och tillfredsställelse.

Resultatet visar att flest interventioner gjorts inom modell för aktivitetsträning. Sex av tio granskade artiklar beskrev interventioner inom denna modell. Likheter och skillnader som kan ses i dessa artiklar är att aktivitetsträningen har genomförts på en arbetsplats. Skillnader kan ses när aktivitetsträning har kombinerats med modell för compensation där ett hjälpmedel har använts i aktivitetsträningen. Endast en artikel kunde kopplas till modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner som intervention, där förbättring av aktivitetsutförande och livskvalité studerades. Ingen artikel som kunde kopplas till pedagogisk modell som intervention återfanns i litteraturen. Tre av de granskade artiklarna beskriver inte någon tydlig arbetsterapeutisk intervention. Däremot beskriver dessa artiklar bidragande faktorer till att möjliggöra arbete för personer med autismspektrumstörning. Gemensamma möjliggörande faktorer som återfinns i resultaten är ökat stöd och kännedom kring autismspektrumstörning på arbetsplatsen, samt vikten av att personer med autismspektrumstörning socialiseras i stödjande och kulturella miljöer. Ohl et al. (2017) beskriver att svårigheter på arbetsplatsen för personer med autismspektrumstörning kan härledas till arbetsmiljöns sociala krav, vilket stödjer fynden i dessa artiklar. Att litteraturen inte beskriver någon intervention inom pedagogisk modell utesluter inte att arbetsterapeuter i praktiken använder sig av pedagogisk modell. Modellen kan användas runt om i världen utan att forskning har bedrivits. Pedagogisk modell kan vara mindre lämpad för målgruppen eftersom förmågan att kunna tolka sociala sammanhang är nedsatt (Lundin & Möller, 2012).

Kielhofner (2012b) skriver att begränsningar i den sociala miljön kan vara människors förväntningar och sociala normer. I en miljö med för höga krav kan detta leda till oro. Författarna anser därmed att artiklarna bidrar till att svara på frågeställningen "Hur kan arbetsterapeutiska interventioner i arbetslivet främja delaktighet i arbetet för vuxna personer med autismspektrumstörning?". Författarna har valt att inkludera dessa artiklar, eftersom det är faktorer som definitivt kan vara bidragande till att denna målgrupp får ett arbete. Genom arbetsterapeutiska interventioner i form av anpassningar i arbetsmiljön kan delaktigheten för vuxna personer i arbetslivet främjas. Kielhofner (2012b) skriver att arbetskollegor kan vara en resurs i miljön och genom att skapa en stödjande arbetsmiljö kan också delaktigheten i arbetslivet främjas. Resultaten i litteraturstudien är viktiga därför att de visar på vinsterna av arbetslivsinriktade interventioner. En tillåtande social miljö på arbetsplatsen med ökad kunskap och förståelse kring autismspektrumstörning tycks vara en viktig faktor för en framgångsrik anställning. Delaktighet på en arbetsplats och känna sig inkluderad tycks vara betydelsefullt för en arbetstagare med autismspektrumstörning. Att vara mer självständig i sitt vardagliga liv och samtidigt känna att den egna kompetens ökar är något som personer med autismspektrumstörning behöver få uppleva. Signifikanta resultat i förbättring gällande kommunikation och interaktionsfärdigheter samt sociala aspekter när deltagarna har genomgått arbetslivsinriktad rehabilitering visar på vikten av arbetslivsrelaterade interventioner för vuxna med autismspektrumstörning. Resultatet i studierna visar också att det inte är någon kostnadsmissig skillnad på att anställa en person med eller utan autismspektrumstörning. En stödjande fysisk och social arbetsmiljö ökar möjligheten till delaktighet i arbetslivet för personer med autismspektrumstörning. Arbetslivet är en viktig arena för arbetsterapeuter att ta sig in på eftersom arbetsterapeuter har goda kunskaper kring att skapa förutsättningar för deltagandet i arbetslivet. Enligt Pfeiffer et al. (2017) gäller detta särskilt för personer med funktionsnedsättningar såsom autismspektrumstörning som riskerar aktivitetsrättvisa och att bli utestängda från arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Huvudfyndet i litteraturstudien är att det finns stora kunskapsluckor gällande arbetsterapeutiska interventioner för vuxna med autismspektrumstörning och särskilt gällande interventioner i arbetslivet. Författarna har till viss del haft svårigheter att hitta artiklar som direkt svarar på

syftet att kartlägga och beskriva vilka arbetsterapeutiska interventioner som används för att främja aktivitet i arbetslivet för vuxna personer med autismspektrumstörning. Det har varit lättare att hitta aspekter av arbetsterapi som främjar aktivitet. En stor mängd tidigare forskning om barn med autismspektrumstörning och deras föräldrar visar att det finns ett stort intresse för målgruppen. Kunskap kring vuxna med autismspektrumstörning i arbetslivet saknas och är en lucka som behöver fyllas. Att som arbetsterapeut främja delaktighet i arbetslivet innebär naturligtvis att arbeta med målgruppen, men även med dess omgivning och sociala miljö. Ett exempel på detta är att miljön måste vara stödjande för att ett hjälpmedel ska vara framgångsrikt. Detta kräver ett arbete som ligger utanför klienten eftersom de kognitiva varaktiga funktionsnedsättningarna som förekommer vid autismspektrumstörning inte går att träna bort. Arbetsterapeutens kunskap om anpassningar i både den fysiska och sociala arbetsmiljön kan bidra till en ökad delaktighet i arbetslivet.

Metoddiskussion

Litteratursökningen har genomförts i av författarna tre kända databaser. Av de valda artiklarna är flest artiklar publicerade i databasen PsycINFO. Databaserna MEDLINE och CINAHL har också använts där artiklar som svarade på syftet fanns. I sökningen justerades ämnesord och sökord flertalet gånger innan de slutgiltiga sökorden fastslogs. Eftersom ämnesområdet var begränsat var det av vikt att hitta så många engelska ord för "arbete" som möjligt för att få en bredare sökträff. Olika ordkombinationer användes i provsökningarna för att få en så bred sökträff som möjligt (Forsberg & Wengström, 2013). Den breda artikelsökningen gav en stor träffmängd och därför fick en manuell sortering göras. Resultatet kan därmed ha påverkats genom att användbara artiklar sorterades bort. Val av sökord kan även ha påverkat resultatet med tanke på att fler synonymer till arbetslivsrelaterade begrepp hade kunnat användas. Om fler databaser använts hade förmodligen artikelsökningens totala träffmängd blivit större, men MEDLINE, CINAHL och PsycINFO användes för att dessa databaser stämde bäst med ämnet och på så sätt stärktes litteraturstudiens trovärdighet (Henricson, 2012).

Icke arbetsterapeutiska interventioner har inkluderats i litteraturstudien men sökordet "occupational therapy" resulterade i en tydlig utgångspunkt i arbetsterapi genom hela

artikelsökningen. Studier mellan 2008 och 2018 har inkluderats. Om tidsramen utökats hade en större träffmängd i artikelsökningen varit tänkbar eftersom definitionen på autismspektrumstörning har breddats (Wing, 2012). Däremot är ämnet så begränsat att en utökad tidsram i artikelsökningen inte nödvändigtvis hade resulterat i fler antal träffar.

Av de artiklarna som inkluderats i litteraturstudien var majoriteten publicerade inom de senaste fem åren. Detta tyder på att en bredare tidsram inte hade medfört fler användbara artiklar. Att de flesta artiklar var publicerade mellan 2012 och 2017 ger ett så aktuellt resultat som möjligt. Artiklar där deltagarna var både personer med autismspektrumstörning, anhöriga till personer med autismspektrumstörning, vårdpersonal samt arbetsgivare har inkluderats eftersom detta gav en bredd i resultatet. Endast artiklar med etiska överväganden har inkluderats i litteraturstudien och samtliga artiklar som granskats har genomgått etiska överväganden. Detta för att öka det vetenskapliga värdet (Forsberg & Wengström, 2008).

Litteraturstudien innehåller både kvalitativa och kvantitativa studier vilket har bidragit till att både målgruppens och närståendes upplevelser av interventioner har beaktats. Den kvantitativa mätdata som visar hur många personer med autismspektrumstörning som är anställda i nuläget ger en bredare förståelse. Artiklarna har även kvalitetsgranskats utifrån granskningsmall vilket stärker validiteten och reliabiliteten på litteraturstudien (Wallengren & Henricson, 2012).

Granskningen av artiklarna gjordes till en början enskilt för att sedan diskuteras tillsammans. Detta gjordes för att författarna skulle få sin egen bild av artiklarnas handling och på så sätt kunna bidra med olika åsikter och teorier om vad artiklarna slutligen handlade om samt att artiklarna inte skulle sällas bort av misstag. Artiklar med fler än en författare har valts i största utsträckning, eftersom det vetenskapliga värdet höjs (Wallengren & Henricson, 2012).

En riktad innehållsanalys valdes för litteraturstudien (Hsieh & Shannon, 2005). Detta gav en struktur i analysen och även i resultatdiskussionen vilket gör det lättare för läsaren att följa författarnas tankegång i litteraturöversikten. Den riktade innehållsanalysen baseras på modellerna för intervention i OTIPM enligt Fisher (2009), för att på ett strukturerat och enkelt sätt kategorisera de olika interventionerna som framkom i resultatet. Nackdelar med att använda en riktad innehållsanalys är att det är mer sannolikt att finna bevis som är stödjande än icke-stödjande av en teori (Hsieh & Shannon, 2005). I tre av artiklarna var det dock svårt att

kategorisera till en specifik modell eftersom artiklarna inte handlade om arbetsterapeutisk intervention utan om bidragande faktorer till att vuxna med autismspektrumstörning har lättare att erhålla ett arbete. Syftet med studien var att undersöka vilka interventioner som finns beskrivna i litteraturen men med ett omformulerat syfte hade en annan metod varit möjlig. En empirisk studie med kvalitativ ansats hade kunnat göras genom intervjuer med arbetsterapeuter som arbetar med målgruppen.

Behov av ny forskning

Enligt Pfeiffer et al. (2017) är arbetslösheten hos vuxna med autismspektrumstörning är mycket hög och anställningsgraden låg men med arbetslivsinriktade interventioner skulle sannolikheten att erhålla en anställning öka. Den här litteraturstudien har undersökt vilka arbetsterapeutiska interventioner som finns beskrivna i arbetslivet. Den omfattande artikelsökningen ledde endast till 10 artiklar vilket visar på det stora behovet av ny forskning. En empirisk studie kan göras med syfte att jämföra de beskrivna interventionerna för att komma fram till vilka interventioner som är mest framgångsrika. Fler studier behövs ur ett västerländskt perspektiv eftersom majoriteten av de granskade artiklarna i den här litteraturstudien var gjorda i andra delar av världen. Eftersom arbete har så stark MISA är en arbetsinriktad verksamhet i Sverige för människor med arbetshinder, inklusive personer med autismspektrumstörning och står för metodutveckling, individuellt stöd, samhällsinriktning och arbetsinriktning (MISA, u.å). Genom att intervjua arbetsterapeuter som arbetar på MISA skulle kunskapen kunna ökas om hur det ser ut i Sverige när det gäller målgruppen. Detta skulle också ge en koppling till svenska arbetsgivare och en spridning av kunskap gällande autismspektrumstörning på arbetsplatser. En annan faktor som kan vara i behov av mer forskning är Supported employment, vilket är arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser för personer med funktionsnedsättningar. Supported employment används i Sverige idag och är främst riktad mot personer med psykiatriska funktionsnedsättningar. Ny forskning med fokus på Supported employment för personer med autismspektrumstörning hade kunnat bidra till att fylla den kunskapslucka som finns för målgruppen i arbetslivet.

Empirisk nytta och tillämpning

Genom kartläggningen av interventioner i litteraturstudien har författarna fått en samlad bild av vilka arbetsterapeutiska interventioner som används och vilka faktorer som möjliggör ett arbete. Den nya kunskapen kan användas av arbetsterapeuter som arbetar med arbetslivsinriktade interventioner för vuxna personer med autismspektrumstörning. Kunskapen kan även användas av arbetsgivare som har eller vill anställa en person med autismspektrumstörning.

Konklusion

Författarna har funnit en del arbetsterapeutiska interventioner riktade direkt mot vuxna med autismspektrumstörning i arbetslivet. Resultatet visar främst att aktivitetsträning på arbetsplatsen främjar delaktighet i arbetslivet för vuxna med autismspektrumstörning. Desto fler aspekter av möjliggörande faktorer för arbete har framkommit i litteraturen såsom vikten av en tillåtande social arbetsmiljö och förståelse på arbetsplatsen. Det framkom även i litteraturen att det inte finns kostnadsmässiga skillnader mellan att anställa en person med autismspektrumstörning och utan. Dessutom framkom det att arbetsgivarna var nöjda och en ökad livskvalitet kan ses hos arbetstagaren. Detta visar på de stora vinsterna av att anställa vuxna med autismspektrumstörning.

Referenslista

Arikawa, M., Goto, H., & Mineno, K. (2013). Job support by occupational therapists for people with developmental disabilities: Two case studies. *Work*, 45(2), 245-251.

doi:10.3233/WOR-131590

Bejerot, S. (2016). Autismspektrum och ADHD hos vuxna. I Herlofson, J., Ekselius, L., Lundin, A., Mårtensson, B. & Åsberg, M (Red.), *Psykiatri*. (Upplaga 2:1 s. 241-251). Lund: Studentlitteratur.

Center for Evidence-Based Medicine. (2018). Oxford Centre for Evidence-based Medicine – Levels of Evidence. Hämtad 2018-02-05 från <https://www.cebm.net/2009/06/oxford-centre-evidence-based-medicine-levels-evidence-march-2009/>

Chen, Y., Bundy, A., Cordier, R., Chien, Y., & Einfeld, S. (2016). The experience of social participation in everyday contexts among individuals with autism spectrum disorders: An experience sampling study. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 46(4), 1403-1414. doi:10.1007/s10803-015-2682-4

Conse, J., Lundin, L., & Magnusson, B. (2012). Samhällets insatser. I L. Lundin och Z. Mellgrens (Reds.), *Psykiska funktionshinder - stöd och hjälp vid kognitiva funktionsnedsättningar*. (s. 21-41). Lund: Studentlitteratur.

Erlandsson, L. & Persson, D. (2014). *ValMo-modellen: ett redskap för aktivitetsbaserad arbetsterapi*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Fisher, A. G. (2009). *Occupational therapy intervention process model: a model for planning and implementing top-down, client-centered, and occupation-based interventions*. Fort Collins, Colorado: Three Star Press, cop. 2009.

Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Att göra systematiska litteraturstudier: värdering, analys*

och presentation av omvårdnadsforskning. (3. utg.) Stockholm: Natur & Kultur.

Förbundet Sveriges arbetsterapeuter (2005). *Etisk kod för arbetsterapeuter: antagen av Förbundet Sveriges Arbetsterapeuters fullmäktige 1992 och reviderad 2004.* ([4.], rev. uppl.) Nacka: Förbundet Sveriges arbetsterapeuter (FSA).

Förenta Nationerna. 2008. Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna. Hämtad 2018-01-29 från <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>

Gentry, T., Kriner, R., Sima, A., McDonough, J., & Wehman, P. (2015). Reducing the need for personal supports among workers with autism using an iPod Touch as an assistive technology: Delayed randomized control trial. *Journal Of Autism And Developmental Disorders*, 45(3), 669-684. doi:10.1007/s10803-014-2221-8

Gentry, T., Lau, S., Molinelli, A., Fallen, A., & Kriner, R. (2012). The Apple iPod Touch as a vocational support aid for adults with autism: Three case studies. *Journal Of Vocational Rehabilitation*, 37(2), 75-85. doi: 10.3233/JVR-2012-0601

Gillberg, C. (2016). Psykisk ohälsa med debut i barndomen. I Herlofson, J., Ekselius, L., Lundin, A., Mårtensson, B. & Åsberg, M (Red.), *Psykiatri.* (Upplaga 2:1 s. 215-240). Lund: Studentlitteratur.

Gillberg, C. & Peeters, T. (2002). *Autism: medicinska och pedagogiska aspekter.* Stockholm: Cura.

Goodman, J. & Locke, C. (2009). Occupations and the occupational therapy process. I J. Goodman, J. Hurst och C. Locke (Reds.), *Occupational Therapy for People with Learning Disabilities.* (s. 43-67). Churchill Livingstone: Elsevier Limited.

Henricson, M. (2012). Diskussion. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: Från idé till examination inom omvårdnad* (s.472-479). Lund: Studentlitteratur.

Hsieh, H., & Shannon, S. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288. Från ludwig.lub.lu.se/login?url=http://search.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=ccm&AN=106402988&site=ehost-live

Idring, S., Rai, D., Dal, H., Dalman, C., Sturm, H., Zander, E., Lee, BK., Serlachius, E., & Magnusson, C. (2012). Autism spectrum disorders in the Stockholm Youth Cohort: Design,

prevalence and validity. Plos ONE, 7(7), doi:10.1371/journal.pone.0041280

Katz, N., Dejak, I., & Gal, E. (2015). Work performance evaluation and QoL of adults with High Functioning Autism Spectrum Disorders (HFASD). *Work (Reading, Mass.)*, 51(4), 887-892. doi:10.3233/WOR-152001

Kielhofner, G. (2012a). Grundläggande begrepp för människans aktivitet. I. Kielhofner (Red.), *Model Of Human Occupation: Teori och tillämpning*. (s. 15-25). Lund: Studentlitteratur.

Kielhofner, G. (2012b). Miljön och människans aktivitet. I. Kielhofner (Red.), *Model Of Human Occupation: Teori och tillämpning*. (s. 85-99). Lund: Studentlitteratur.

Kielhofner, G. (2012c). Dimensioner av görande. I. Kielhofner (Red.), *Model Of Human Occupation: Teori och tillämpning*. (s.101-108). Lund: Studentlitteratur.

Kielhofner, G. (2012d). Introduktion till Model of Human Occupation. I. Kielhofner (Red.), *Model Of Human Occupation: Teori och tillämpning*. (s.7-12). Lund: Studentlitteratur.

Kielhofner, G., Braveman, B., Baron, K., Fisher, G., Hammel, J., & Littleton, M. (1999). The Model of Human Occupation: Understanding the Worker Who is Injured or Disabled. *Work*, 12(1), 37-45.

Knorring, A-L. von. (2012). *Psykisk ohälsa hos barn och ungdomar*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Kristensson, J. (2014). *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. (1. utg.) Stockholm: Natur & Kultur.

Krieger, B., Kinébanian, A., Prodinge, B., & Heigl, F. (2012). Becoming a member of the work force: Perceptions of adults with Asperger syndrome. *Work: Journal Of Prevention, Assessment & Rehabilitation*, 43(2), 141-157. doi: 10.3233/WOR-2012-1392

Lagen om Stöd och Service (SFS 1993:387). Hämtad från Riksdagens webbplats: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1993387-om-stod-och-service-till-vissa_sfs-1993-387

Lee, J., & Kielhofner, G. (2010). Vocational Intervention Based on the Model of Human Occupation: a review of evidence. *Scandinavian Journal Of Occupational Therapy*, 17(3), 177-190. doi:10.3109/11038120903082260

Leufstadius, C. & Argentzell E. (2010). Meningsfull aktivitet och psykiskt funktionshinder. I M. Eklund, B. Gunnarsson och C. Leufstadius (Reds.), *Aktivitet och relation – Mål och medel inom psykosocial rehabilitering*. (s. 175-200). Lund: Studentlitteratur.

Lin, L., Yu, S., & Yu, Y. (2012). A study of activities of daily living and employment in adults with autism spectrum disorders in Taiwan. *International Journal Of Rehabilitation*

Research. Internationale Zeitschrift Fur Rehabilitationsforschung. Revue Internationale De Recherches De Readaptation, 35(2), 109-115. doi:10.1097/MRR.0b013e32835108b1

Liu, K. Y., Wong, D., Chung, A. Y., Kwok, N., Lam, M. Y., Yuen, C. C., Areblaster, K., & Kwan, A. S. (2013). Effectiveness of a Workplace Training Programme in Improving Social, Communication and Emotional Skills for Adults with Autism and Intellectual Disability in Hong Kong - A Pilot Study. *Occupational Therapy International*, 20(4), 198-204. doi:10.1002/oti.1356

Liu, L., Zhang, D., Rodzinka-Pasko, J. K., & Li, Y. (2016). Environmental Risk Factors for Autism Spectrum Disorders. *Der Nervenarzt*, 87(Suppl 2), 55-61. doi:10.1007/s00115-016-0172-3

Lundin, L., & Möller, N. (2012). Kognitiva funktionsstörningar. I L. Lundin och Z. Mellgrens (Reds.), *Psykiska funktionshinder - stöd och hjälp vid kognitiva funktionsnedsättningar*. (s. 99-162). Lund: Studentlitteratur.

MISA. (u.å). *Om Misa*. Hämtad 2018-04-25 från <https://www.misa.se/om-misa/>

Nord, D. K., Stancliffe, R. J., Nye-Lengerman, K., & Hewitt, A. S. (2016). Employment in the Community for People With and Without Autism: A Comparative Analysis. *Research In Autism Spectrum Disorders*, 24, 11-16. doi:10.1016/j.rasd.2015.12.013

Ohl, A., Sheff, M. G., Little, S., Nguyen, J., Paskor, K., & Zanjirian, A. (2017). Predictors of Employment Status Among Adults with Autism Spectrum Disorder. *Work*, 56(2), 345-355. doi:10.3233/WOR-172492

Pfeiffer, B., Braun, K., Kinnealey, M., Matczaka, M. D., & Polatajko, H. (2017). Environmental Factors Impacting Work Satisfaction and Performance for Adults with Autism Spectrum Disorders. *Journal Of Vocational Rehabilitation*, 47(1), 1-12. doi:10.3233/JVR-170878

Precin, P. (2010). The use of visual imagery to enhance sequencing of work tasks. *Work: Journal Of Prevention, Assessment & Rehabilitation*, 36(4), 373-379. doi: 10.3233/WOR-2010-1040

Richa, S., Fahed, M., Khoury, E., & Mishara, B. (2014). Suicide In Autism Spectrum Disorders. *Archives Of Suicide Research*, 18(4), 327-339. doi:10.1080/13811118.2013.824834

Scott, M., Falkmer, M., Girdler, S., & Falkmer, T. (2015). Viewpoints on Factors for Successful Employment for Adults with Autism Spectrum Disorder. *Plos One*, 10(10), e0139281. doi:10.1371/journal.pone.0139281

Scott, M., Jacob, A., Hendrie, D., Parsons, R., Girdler, S., Falkmer, T., & Falkmer, M. (2017). Employers' perception of the costs and the benefits of hiring individuals with autism spectrum disorder in open employment in Australia. *Plos ONE*, 12(5). doi: 10.1371/journal.pone.0177607

Smith, D. L., Atmatzidis, K., Capogreco, M., Lloyd-Randolfi, D., & Seman, V. (2017). Evidence-Based Interventions for Increasing Work Participation for Persons With Various Disabilities. *OTJR: Occupation, Participation And Health*, 37(2S), 3S-13S. doi:10.1177/1539449216681276

Socialstyrelsen. (2008). *Daglig verksamhet enligt LSS - en kartläggning*. Hämtad 2018-02-13 från http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/8852/2008-131-22_200813122_rev_2.pdf

Socialstyrelsen. (2016). *Statistik om stöd och service till personer med funktionsnedsättning*. Hämtad 2018-02-05 från <http://www.socialstyrelsen.se/statistik/statistikefteramne/personermedfunktionsnedsattning-stodochservice>

Stadnyk, R. L., Townsend, E. A., & Wilcock, A. A. (2010). Occupational Justice. I C. H. Christiansen & E. A. Townsend (Red.), *Introduction to Occupation: The Art and Science of living*. (s. 329-358). London: Pearson Education Limited.

Tanner, K., Hand, B. N., O'Toole, G., & Lane, A. E. (2015). Effectiveness of Interventions to Improve Social Participation, Play, Leisure, and Restricted and Repetitive Behaviors in People With Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review. *The American Journal Of Occupational Therapy: Official Publication Of The American Occupational Therapy Association*, 69(5), 6905180010p1-12. doi:10.5014/ajot.2015.017806

Wallengren, C. & Henricson, M. (2012). Vetenskaplig kvalitetssäkring av litteraturbaserat examensarbete. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: Från idé till examination inom omvårdnad* (s.481-496). Lund: Studentlitteratur.

Wehman, P., Brooke, V., Brooke, A. M., Ham, W., Schall, C., McDonough, J., Lau, S., Seward, H., & Avellone, L. (2016). Employment For Adults with Autism Spectrum Disorders: A Retrospective Review of a Customized Employment Approach. *Research In Developmental Disabilities*, 5361-72. doi:10.1016/j.ridd.2016.01.015

Wing, L. (2012). *Autismspektrum: handbok för föräldrar och professionella*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Tabell 2. Sökschema.

Bilaga 1 (3)

CINAHL 31/1 2018	Sökhistorik	Resultat
1	“Occupational therapy”	30 832
2	Employment	50 389
3	Vocational rehabilitation	6104
4	Work	226 161
5	Workplace	23 823
6	“Autistic disorder”	17 893
7	Autism spectrum disorder*	9103
8	Asperger disorder	1251
9	2 OR 3 OR 4 OR 5	75 280
10	6 OR 7 OR 8	20 809
11	1 AND 9 AND 10	35

Tabell 3. Sökschema.

MEDLINE 31/1 2018	Sökhistorik	Resultat
1	“Occupational therapy”	24 359
2	Employment	79 645
3	Vocational rehabilitation	11 520
4	Work	870 928
5	Workplace	41 513
6	“Autistic disorder”	18 974
7	Autism spectrum disorder*	18 604
8	Asperger disorder	1621
9	2 OR 3 OR 4 OR 5	957 085
10	6 OR 7 OR 8	33 462
11	1 AND 9 AND 10	87

Tabell 4. Sökschema.

PsycINFO 31/1 2018	Sökhistorik	Resultat
1	“Occupational therapy”	17 140
2	Employment	65 449
3	Vocational rehabilitation	15 574
4	Work	532 177
5	Workplace	37 877
6	“Autistic disorder”	11 147
7	Autism spectrum disorder*	40 281
8	Asperger disorder	4264
9	2 OR 3 OR 4 OR 5	108 354
10	6 OR 7 OR 8	41 899
11	1 AND 9 AND 10	158

Tabell 5. Artikelsökning.

Bilaga 2 (3)

Databas	Antal träffar	Publication date: 2008-2018	Academic Journal	English	Age: 18+	Lästa abstracts	Lästa i fulltext	Valda artiklar
CINAHL	35	31	13	12	6	5	4	3
MEDLINE	87	84	84	84	28	18	7	3
PsycINFO	158	141	126	126	52	19	12	4
Totalt:	280	256	223	222	86	42	23	10

Tabell 6. Artikelöversikt

Bilaga 3 (3)

	Artikel	Land	Syfte	Design	Deltagare	Intervention	Resultat	Evidensnivå
1	Lin, L., Yu, S., & Yu, Y. (2012). A study of activities of daily living and employment in adults with autism spectrum disorders in Taiwan. <i>International Journal Of Rehabilitation Research. Internationale Zeitschrift Fur Rehabilitationsforschung. Revue Internationale De Recherches De Readaptation</i> , 35(2), 109-115. doi:10.1097/MRR.0b013e32835108b1	Taiwan	Undersöka självständighet i relation till arbete/anställning för personer med autismspektrumstörning	Kvantitativ tvärsnitt kohort	n=81 Vuxna med ASD	Modell för aktivitetsträning	De 11 deltagarna som hade en anställning samt de fyra deltagarna som studerade hade större självständighet än de 66 resterande deltagarna som inte hade någon anställning eller arbete.	2b
2	Krieger, B., Kinébanian, A., Prodinge, B., & Heigl, F. (2012). Becoming a member of the work force: Perceptions of adults with Asperger syndrome. <i>Work: Journal Of Prevention, Assessment & Rehabilitation</i> , 43(2), 141-157. doi: 10.3233/WOR-2012-1392	Schweiz	Få mer kunskap om kontextuella faktorer som kan bidra till en mer framgångsrik och delaktig arbetsmarknad.	Kvalitativ tvärsnittsstudie	n=6 Vuxna med ASD	Ingen arbetsterapeutisk intervention	Resultatet visade att deltagarna fick nödvändiga faktorer för arbetsträning under sin barndom av föräldrar och närstående.	2b
3	Arikawa, M., Goto, H., & Mineno, K. (2013). Job support by occupational therapists for people with developmental disabilities: Two case studies. <i>Work</i> , 45(2), 245-251. doi:10.3233/WOR-131590	Japan	Undersöka arbetsterapeutens roll att hjälpa personer med ASD att komma in på arbetsmarknaden.	Longitudinell, kvalitativ fallstudie	n=2 Arbetstagarer med ASD och IF.	Modell för aktivitetsträning	Resultatet visade att arbetsterapeuter har en viktig roll att få in personer med funktionsnedsättning i arbetslivet. Arbetsterapeuter behövs i detta område då de har kunskap som underlättar utförande av aktiviteter i dagliga livet.	2b
4	Liu, K. Y., Wong, D., Chung, A. Y., Kwok, N., Lam, M. Y., Yuen, C. C., Areblaster, K., & Kwan, A. S. (2013). Effectiveness of a Workplace Training Programme in Improving Social, Communication and Emotional Skills for Adults with Autism and Intellectual Disability in Hong Kong - A Pilot Study. <i>Occupational Therapy International</i> , 20(4), 198-204. doi:10.1002/oti.1356	Kina	Förbättra arbetsrelaterade beteende för individer med autism och intellektuell funktionsnedsättning.	Longitudinell kvalitativ fallstudie	n=14 Arbetstagarer med ASD	Modell för aktivitetsträning	Alla deltagarna i studien visade signifikant förbättring i det sociala sammanhanget samt i kommunikation- och interaktionsaktiviteter. Deltagarna visade även signifikant förbättring i emotionella kontexter.	4
5	Scott, M., Jacob, A., Hendrie, D., Parsons, R., Girdler, S., Falkmer, T., & Falkmer, M. (2017). Employers' perception of the costs and the benefits of hiring individuals with autism spectrum disorder in open employment in Australia. <i>Plos ONE</i> , 12(5), doi: 10.1371/journal.pone.0177607	Australien	Undersöka fördelar och kostnader av att anställa vuxna med ASD från arbetsgivarnas perspektiv.	Tvärsnitt, kvantitativ, kohort RCT	n=59 Arbetsgivare	Ingen arbetsterapeutisk intervention	Det är fördelaktigt att anställa personer med autismspektrumstörning utan att kostnader ökar.	2b

6	Precin, P. (2010). The use of visual imagery to enhance sequencing of work tasks. <i>Work: Journal Of Prevention, Assessment & Rehabilitation</i> , 36(4), 373-379. doi:10.3233/WOR-2010-1040	USA	Undersöka visuellt stöd som ett hjälpmedel på arbetsplatsen.	Longitudinell, kvalitativ fallstudie	n=1 Arbetstagare med ASD	Modell för kompensation	Arbetstagarens aktivitetsutförande och självständighet förbättrades.	2b
7	Gentry, T., Kriner, R., Sima, A., McDonough, J., & Wehman, P. (2015). Reducing the need for personal supports among workers with autism using an iPod Touch as an assistive technology: Delayed randomized control trial. <i>Journal Of Autism And Developmental Disorders</i> , 45(3), 669-684. doi:10.1007/s10803-014-2221-8	USA	Undersöka om en Apple iPod Touch som ett hjälpmedel på arbetsplatsen förbättrade arbetsprestationen och minskade behovet av personligt stöd.	Longitudinell, kvantitativ, RCT	n=49 Arbetstagare med ASD	Modell för kompensation	En Apple iPod Touch resulterade i signifikant färre jobbcoachingtimmar men förbättrade inte utförandet av arbetsuppgifter.	2b
8	Gentry, T., Lau, S., Molinelli, A., Fallen, A., & Kriner, R. (2012). The Apple iPod Touch as a vocational support aid for adults with autism: Three case studies. <i>Journal Of Vocational Rehabilitation</i> , 37(2), 75-85. doi: 10.3233/JVR-2012-0601	USA	Beskriva tre fallstudier där den anställde med ASD använt Apple iPod Touch som ett hjälpmedel på arbetsplatsen.	Longitudinell kvalitativ, fallstudie	n=3 Arbetstagare med ASD	Modell för kompensation och modell för aktivitetsträning	Förbättrat utförande av arbetsuppgifter och minskat utmanande beteende.	2b
9	Scott, M., Falkmer, M., Girdler, S., & Falkmer, T. (2015). Viewpoints on Factors for Successful Employment for Adults with Autism Spectrum Disorder. <i>Plos One</i> , 10(10), e0139281. doi:10.1371/journal.pone.0139281	Australien	Undersöka nyckelfaktorer för en lyckad anställning.	Tvärsnitt, kvantitativ, kohort	n=75 35 arbetsgivare 40 arbetstagare	Ingen arbetsterapeutisk intervention beskrivs i litteraturen.	Behovet av kommunikation mellan arbetstagare och arbetsgivare belyses för att försäkra förståelsen för behoven i de båda grupperna.	2b
10	Katz, N., Dejak, I., & Gal, E. (2015). Work performance evaluation and QoL of adults with High Functioning Autism Spectrum Disorders (HFASD). <i>Work (Reading, Mass.)</i> , 51(4), 887-892. doi:10.3233/WOR-152001	Israel	Följa upp deltagarna i arbetsplats träningsprogrammet och mäta arbetsutförande och livskvalitet.	Longitudinell kvantitativ, kohort	n=26 Vuxna personer med ASD som deltog i ett arbetsplats träningsprogram	Modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner	En signifikant förbättring i livskvalitet hos deltagarna, särskilt i självutvärderingen om kompetens.	2b

